

TÜRK BORÇLAR KANUNU'NUN 66 NCI MADDESİ KAPSAMINDA ADAM ÇALIŞTIRANIN ÇALIŞANININ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE VERDİĞİ ZARARDAN SORUMLULUĞU

1. GİRİŞ

İş ilişkisi çerçevesinde üstlenilen iş yapılırken çalışanın/işçinin üçüncü kişilere haksız bir fiille zarar vermesi her zaman olasılık dahilinde bulunmaktadır.

Böyle bir durumun ortaya çıkması halinde istihdam eden/işveren çalışanın haksız bir fiil sonucunda üçüncü kişiye verdiği zararı tazmin etme yükümlülüğü altında bulunmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 66 ncı maddesi uyarınca, adam çalıştıran/işveren çalıştırdığı kişilerin üçüncü kişilere verdiği zarardan sorumlu bulunmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 66 ncı maddesinde, adam çalıştıranlara/işverenlere genel nitelikte objektif bir özen yükümlülüğü yüklenmiş ve adam çalıştıranın bir özel hukuk ve bağımlılık ilişkisi içerisinde çalışanlarının kendilerine bırakılan işleri gördükleri sırada hukuka aykırı bir fiille üçüncü kişilere vermiş oldukları zarardan sorumlu tutulmuşlardır.

Burada, adam çalıştıranın sorumluluğu Borçlar Kanunu'nun 49 uncu maddesinde düzenlenmiş olan haksız fiil sorumluluğudur. Bu nedenle haksız fiil sorumluluğunun, kusur dışındaki bütün unsurlarının gerçekleşmesi gerekir. Bu anlamda fiil, hukuka aykırılık, zarar ve fiil ile zarar arasında illiyet bağının bulunması gerekir. Kusur ise sorumluluğun bir koşulu değildir.

Adam çalıştıranların sorumluluğu hakkında gerek doktrinde gerek içtihatlardaki baskın görüş; bunların kusursuz bir sorumluluğa tabi tutulmaları doğrultusundadır. Adam çalıştıranın sorumluluğunun kaynağını, göstermekle yükümlü olduğu özenle iş görme ödevinin ihlali oluşturmaktadır.¹

¹Son dönemdeki yargı içtihatlarında, adam çalıştıranın sorumluluğu bir kusur sorumluluğu olmayıp, olağan sebep sorumluluğu olarak tanımlanmaktadır. Burada yasa ile adam çalıştırana genel nitelikte objektif bir özen yükümlülüğü, bir gözetim ödevi yüklenmiştir. Adam çalıştıranın sorumluluğu kendisinin veya emrinde çalışan yardımcı kişinin kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın, kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır.

Buna göre adam çalıştıranın sorumluluğu, kusursuz sorumluluk türlerinden özen sorumluluğudur. Başka bir deyişle adam çalıştıranın sorumluluğunun kaynağı, adam çalıştıranın çalışanlarını seçerken ve onları çalıştırırken çalışanlar üzerindeki denetim ve gözetim ödevini yerine getirmemesine, kanun tarafından kendisine yükletilen bu tür objektif bir ödevi ihlal etmesine dayanmaktadır (Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2017, s. 643).

Adam çalıştıran, yapılacak iş için uygun fikri, mesleki bilgi ve yeteneklere sahip bir kişi seçmekle yükümlüdür. Seçeceği yardımcı kişinin yapacağı iş için vasıflı, yeterli eğitim görmüş, yeni bilgi, yöntem ve tekniği özümsemiş ve izlemiş olmasını arayacaktır. Adam çalıştıranın sorumluluğu bir kusur sorumluluğu olmadığı için sorumluluk, kendisinin veya emrinde çalışan yardımcının kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın, kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır. Sorumluluğun doğması için objektif özen yükümlülüğünün ihlaliyle meydana gelen zarar arasında, uygun illiyet bağının bulunması yeterlidir. (Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2017, s. 644)

İşverenin bu sorumluluktan kurtulabilmesi için özen yükümlülüğünü yerine getirmiş olduğunu ispat etmesi gerekmektedir.

Yargıtay da söz konusu düzenlemenin uygulama alanıyla ilgili olarak, "Adam çalıştıran kural olarak sorumludur. 818 Sayılı Kanun md.55'inci maddesi (6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 66'ncı maddesi) uyarınca sorumludur, ve anılan maddedeki sorumluluk esaslarının iş hukukunun gerekleri ve isterleriyle bağdaşmaz bir nitelik taşımadıkça iş hukuku alanında da uygulanmasında da bir engel yoktur." şeklinde hüküm kurmuştur.²

Buna göre, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında iş ilişkilerinde de, işçinin üçüncü kişiye haksız fiili sonucunda zarar vermesi halinde, işveren TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında koşulları oluşmuşsa ortaya çıkan zararın tazmininden sorumlu olacaktır.

2. İŞVERENİN/ADAM ÇALIŞTIRANIN, ÇALIŞANININ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE VERDİĞİ ZARARDAN SORUMLULUK KOŞULLARI

2.1. İŞ İLİŞKİSİNİN BULUNMASI

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 66 ncı maddesinde adam çalıştıranın sorumluluğu düzenlenmiştir.

TBK'nın 66 ncı maddesine göre; "Adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür."

Buna göre; adam çalıştıran ile zarar veren kimse/çalışan arasında bir çalıştırma/iş ilişkisi bulunması halinde TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan zararın tazmini konusunda sorumluluk söz konusu olacaktır.

TBK'nun 66 ncı maddesinde düzenlenen adam çalıştıranın sorumluluğu için "iş ilişkisi" ile çalıştırılanın hizmetini yerine getirirken hukuka aykırı bir eylemle üçüncü kişiye zarar vermesi gerekmektedir. İş ilişkisi kapsamında çalıştırılanın, adam çalıştıranın/işverenin buyruğu altında olması, onun gözetiminde iş yapması ve onun talimatıyla hareket etmesi şarttır. Bunun yanında meydana gelen zararın adam çalıştıranın/işverenin amacı için bir işin görüldüğü sırada doğmuş olması da zorunludur.

2.2. TAZMİN EDİLMESİ GEREKEN BİR ZARARIN ORTAYA ÇIKMASI

TBK'nun 66 ncı maddesi gereğince adam çalıştıranın sorumlu tutulabilmesi için; çalışanın hukuka aykırı eyleminden doğan ve üçüncü kişiye verilmiş olan bir zararın ortaya çıkmış olması gerekmektedir. Zarara ilişkin ispat yükü üçüncü kişi üzerindedir. Buradaki zarar, maddi ve manevi zararı kapsamaktadır.

2.3. İLLİYET BAĞI

Adam çalıştıranın ortaya çıkan zarardan sorumluluğu için; zararın çalışanın kendisine verilen işin görülmesi sırasında doğmuş olması ve üçüncü kişinin zararı ile çalışanın fiili arasında illiyet bağının bulunması gerekmektedir. Üçüncü kişinin zararı ile çalışanın fiili arasında illiyet bağının olmadığı ya da illiyet bağının kesildiği hallerde adam çalıştıranın sorumluluğundan bahsedilemez. Zarar ile haksız fiil arasındaki illiyet bağını ispat yükü yine üçüncü kişidedir.

² Mustafa Çenberci, İş Kanunu Şerhi, Olgaç Matbaası, Ankara 1986, s,1008, Y.10.HD., T.17.06.1975, E.1784, K.3849

3. ORTAYA ÇIKAN ZARARDAN KUSURSUZ SORUMLU OLUNMASI

Adam çalışanın sorumluluğunu düzenleyen TBK'nın 66 ncı maddesine göre, çalışanın kendisine verilen işin yürütülmesi sırasında, üçüncü kişilere verdiği zararlardan, işveren/adam çalıştıran kusursuz olarak sorumludur.

Bir objektif sorumluluk hâli olan adam çalıştıranın sorumluluğu, kusursuz sorumluluk niteliğindedir.

Adam çalıştıranın sorumluluğu kendisinin veya emrinde çalışanın/işçinin kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın, kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır. Sorumluluğun doğması için objektif özen yükümlülüğünün ihlaliyle meydana gelen zarar arasında, uygun illiyet bağının bulunması yeterli kabul edilmiştir.

TBK'nun 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, "Adam çalıştıran, çalışanın seçerken, işiyle ilgili talimat verirken, gözetim ve denetimde bulunurken, zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse, sorumlu olmaz." hükmü öngörülmüştür.

Bu sorumluluk türünde, objektif özen yükümlülüğünün adam çalıştıran tarafından ihlal edilmiş olması yeterlidir.

İşverenin bu sorumluluktan kurtulabilmesi için özen yükümlülüğünü yerine getirmiş olduğunu ispat etmesi gerekmektedir.

6098 sayılı TBK'nın 66 ncı maddesinde ayrıca adam çalıştıranın sorumluluğu kaldıracak nitelikte bir kurtuluş kanıtı (kurtuluş beyyinesi) getirme hakkı tanınmıştır. Buradaki kurtuluş kanıtı niteliği itibarıyla bir kusursuzluk kanıtı değil, sorumluluktan kurtulma kanıtıdır. Bu nedenle adam çalıştıran zararın meydana gelmemesi için gerekli her türlü önlemi aldığını, objektif dikkat ve özeni göstermiş olduğunu ispatlarsa sorumluluktan kurtulacaktır.

4. İSTİHDAM EDEN TARAFINDAN ZARARIN TAZMİNİ VE ÇALIŞANA RÜCÜ

TBK'nun 66 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında, "adam çalıştıranın sorumluluğu"; "Adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür.... Bir işletmede adam çalıştıran, işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısıyla sebep olunan zararı gidermekle yükümlüdür. Adam çalıştıran, ödediği tazminat için, zarar veren çalışana, ancak onun bizzat sorumlu olduğu ölçüde rücu hakkına sahiptir." şeklinde düzenlenmiştir.

Adam çalıştıranın zarara ilişkin tazminatı üçüncü kişiye ödemesiyle çalışana rücu hakkı doğmaktadır. TBK'nun 66 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında adam çalıştıranın ödediği tazminat için zarar veren çalışana ancak onun bizzat sorumlu olduğu ölçüde rücu hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir.

TBK'nun 72 nci maddesi gereğince, adam çalıştırmanın sorumluluğuna ilişkin zamanaşımı "Zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhâlde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yıldır. Ancak, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir.

Adam çalıştırmanın çalıştırdığı kişiye rücu hakkı ise, TBK'nun 73 üncü maddesinde, "Rücu istemi, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar." şeklinde düzenlenmiştir.

5. YETKİLİ MAHKEME

Adam çalıştırmanın çalışanın/işçinin işi yaparken üçüncü kişiye verdiği zarardan dolayı TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında açılan zararın tazmini/tazminat davaları Asliye Ticaret Mahkemelerinde görülmektedir. Söz konusu mahkemelerin kararlarının temyiz edilmesi halinde ise dava, istinafta (Bölge Adliye Mahkemelerinde) karara bağlanmaktadır.

6. YARGI UYGULAMASI

TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında açılan haksız eylem sonucu oluşan zararın tazmini/maddi tazminat talepli davalardan önemli gördüklerimizden bir kaç tanesine aşağıda yer vermiş bulunmaktayız.

Davacıya ait araca hatalı yakıt verilmesiyle ilgili olarak TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında açılan maddi tazminat davasında BAM aşağıdaki şekilde hüküm kurmuştur.

"Dava, davacıya ait araca hatalı yakıt verilmesi nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Adam çalıştırmanın sorumluluğu TBK'nun 66. maddede düzenlenen kusursuz sorumluluk hallerinden biridir. Kusursuz sorumluluk halinde adam çalıştırmanın bir kusuru olmasa bile çalıştırdığı kişinin üçüncü kişilere verdiği zararlardan sorumludur. Motor hangi yakıt ile çalışıyor ise çalışma sistemi ve parçaları da o yakıtta göre ayarlandığından orijinal yakıtı ne ise araca o yakıtın konulması gerekir. Davalı şirket çalışanın benzin uyarısı olmasına rağmen araca motorin koyması ağır kusur teşkil eder. Davalı taraf istinaf dilekçesinde alınan 4 litre yakıtın talep edilen miktar kadar hasara uğratmayacağını, davacı çalışanın motorin konulmasını istediği ileri sürülmüştür. Ayrıca aracın çalıştırılmaması gerektiğini ileri sürmüş ise de; benzinli araca motorin konulduğu öngörülebilir bir hal değildir. Fark edilmeden aracın çalıştırılması mümkündür. Benzin uyarısına rağmen motorin konulmasında kusurun tamamının davalıya ait olduğu kabul edilmelidir. Davacı çalışanın araca motorin konulması istediği iddiası kabul edilmediği gibi bu iddia hayatın olağan akışına da uygun değildir. Bilirkişi raporunda; benzinli araçlarda depo dolmuş kapağında benzin konulması uyarısı bulunduğu, benzinli araçlara motorin doldurulmasının çok zor olduğu zira motorin yakıt tabancasının daha büyük olduğu ve benzinli araç depo deliğine girmesinin çok mümkün olmadığı belirtilmiştir. Hatalı yakıt konulmasının araca verdiği zararın bilirkişi eli ile hesaplandığı ve onarım bedeli faturasının denetlendiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle 4 litre yakıtın anılan hasara neden olmayacağı ilişkin istinaf nedeni yerinde bulunmamıştır. Açıklanan nedenlerle, yapılan hatalı yakıt konulmasının sonuçları alınan benzin miktarı ile orantılı olmadığı gözetildiğinde

istinaf nedenleri yerinde olmayan davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir”³

Davacı şirket tarafından işletilen köprü ve otoyoldan davalıya ait aracın otomatik bariyerin kapanması beklemeden geçiş yapmaya çalışıp, bariyere çarparak kırılmasına sebebiyet vermesi nedeniyle meydana gelen zararın tazmini için TBK'nın 66 ncı maddesi kapsamında açılan davada mahkeme tarafından;

“ Mahkememizce, davacı tarafından dosyaya sunulan CD'nin incelenmesi sonucunda; davalıya ait aracın bariyerin kapanmasını beklemeden bariyere geldiği ve bariyere çarptığı, çarpma sonucunda bariyerde hasar meydana geldiği görülmüştür.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2018/... E- 2019/ ... K sayılı ilamda belirtildiği üzere; adam çalıştırmanın sorumluluğu olay ve dava tarihinde yürürlükte bulunan 6098 sayılı TBK'nın 66. maddesinde; "Adam çalıştırın, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür." şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre; adam çalıştırın ile zarar veren kimse arasında bir çalıştırma ilişkisi bulunması halinde TBK'nun 66.maddesi uyarınca sorumluluk söz konusu olacaktır. Bilindiği gibi adam çalıştırının sorumluluğu bir kusur sorumluluğu değil, olağan sebep sorumluluğudur. Burada yasa adam çalıştırana genel nitelikte objektif bir özen yükümlülüğü, bir gözetim ödevi yüklenmiştir. Adam çalıştırının sorumluluğu kendisinin kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır. Sorumluluğun doğması için objektif özen yükümlülüğünün ihlaliyle meydana gelen zarar arasında, uygun illiyet bağının bulunması yeterli kabul edilmiştir. Adam çalışanın sorumluluğunu düzenleyen TBK madde 66 düzenlemesinin lafzından da anlaşılacağı üzere çalışan kendisine verilen işin yürütülmesi sırasında, 3.kişilere verdiği zararlardan, istihdam eden kusursuz olarak sorumludur.

Bir başka ifadeyle; adam çalıştırının sorumluluğu için:

- Zararın çalışanın kendisine verilen işin görülmesi sırasında doğmuş olması,
- Üçüncü kişinin zararı ile çalışanın yaptığı iş arasında illiyet bağının bulunması gerekir.

...Tüm dosya kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda, davalının yanında çalıştırmış olduğu sürücünün ... plakalı araç ile 02/09/2018 tarihinde davacıya ait otoyoldan geçiş yaptığı esnada bariyere çarparak hasar verdiği görülerek, alınan bilirkişi raporları doğrultusunda meydana gelen kaza ile hasarın uyumlu olduğuna ve davacı tarafça talep edilen tazminatın kaza ile uyumlu olduğuna, davacının, davalıdan KDV dahil 4.400,78TL talep edebileceğine karar verilmiştir.” şeklinde hüküm kurulmuştur. ⁴

Konaklamak için gelinen bir otelde aracın park edilmek üzere vale olduğu düşünülen ancak otelde belboy olarak çalıştığı anlaşılan çalışana teslim edilmesi ve belboy tarafından aracı otelin giriş kapısının sağ yan duvarına çarpılması ve daha sonra 2,5 metre aşağı düşmesi sonucu oluşan hasarın tazmini için Yine TBK'nın 66'ncı maddesi kapsamında açılan maddi tazminat davasında BAM tarafından;

³ T.C. İstanbul BAM 12. Hukuk Dairesi, T.09.01.2025, E.2025/5, K.2025/28

⁴ İstanbul 18.Asliye Ticaret Mahkemesi, T.15.06.2021, E.2019/672, K.2021/448,

“Karara karşı davalı vekili; ... otel müşterilerine otel tarafından vale hizmeti verilmediği belirtilmiş ve buna ilişkin uyarı yazıları otel girişlerinde bulunuyor olmasına rağmen müvekkil şirkette vale çalışanı olmayan/görev tanımı belboy olan kişiye aracını teslim ederek zararın meydana gelmesine bizzat sigortalı kişinin kendisinin sebebiyet verdiği, sözü geçen çalışanın görev tanımının dışına çıkarak araç kullanma hevesiyle hareket ederek aracı keyfi olarak teslim alıp aracın hasar görmesine sebebiyet verdiğini, aracın teslim edilmesinde müvekkili şirketin herhangi bir kusur ve sorumluluğunun bulunmadığını, zarar görenin rızasının bulunması halinde hukuka aykırılık unsurunun söz konusu olamayacağını, müvekkili şirketin adam çalıştıran sıfatıyla da sorumluluğunun bulunmadığını, zira objektif özen sorumluluğuna ilişkin herhangi bir ihmali eyleminin bulunmadığını, özetle otel tarafından vale hizmeti verilmiyor oluşu nedeniyle bundan dolayı herhangi bir sorumluluklarının bulunmadığını belirterek istinaf başvurusunda bulunmuştur. Dava, davacı sigorta şirketi tarafından kasko sigortasıyla teminat altına alınan aracın parka çekilmesi amacıyla otel çalışanına teslim edildikten sonra gerçekleşen trafik kazası nedeniyle meydana gelen hasarın kalan kısmının, TTK'nın 1472. Maddesinden kaynaklı halefiyet hakkına dayalı olarak kusurlu olduğu iddia edilen otel çalışanını istihdam eden otel işletmecisi davalı şirketten rücuen tahsili istemine ilişkindir. İlk derece mahkemesince, "... davaya konu aracın davalı şirkete teslim edildiği, bu hususta taraflar arasında ihtilaf bulunmadığı, aracın davalıya ait otele gelerek dava dışı sigortalı ile davalı arasında aracın malikine teslimine kadarki süreçte aynı zamanda saklama sözleşmesi kurulduğu, TBK 561 maddesinde düzenlenen saklama sözleşmesi uyarınca saklayanın, saklatanın kendisine bıraktığı bir taşınırı güvenli bir yerde koruma altına almayı üstlendiği sözleşme olduğu, ayrıca TBK'nun 66. maddesi uyarınca, bir işletmede adam çalıştıran, işletmenin çalışma düzenini zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısı ile sebep olunan zararı gidermekle yükümlü olduğu bu nedenle davalı şirketin aracın malikine teslimine kadar olan süre içinde özen ve ihtimam yükümlülüğüne aykırı davrandığı ve aracın park alanına çekilmesi sırasında meydana gelen kaza sonucunda oluşan hasardan sorumlu olduğu" gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Aracın parka çekilmesi amacıyla otel çalışanına yapılan teslim işlemiyle birlikte oluşan vedia sözleşmesi ve gerekse taraflar arasındaki konaklama sözleşmesinin ifası sürecinde meydana gelen zararlardan davalının (TBK m.66/1) adam çalıştıran sıfatıyla sorumluluğunun bulunduğu ve hasardan sorumlu olmadığına ilişkin de kurtuluş beyyinesi (TBK m.66/2) getiremediği, davacının sigortalısını otel girişinde karşılayarak aracı teslim alan kişinin buna yetkili olup olmadığı, görev tanımına uygun bir şekilde hareket edip etmediği meselesinin otel çalışanıyla otel arasındaki iç ilişkiyi ilgilendirdiği, üçüncü kişi konumundaki davacının sigortalısına karşı ileri sürülebilecek nitelikte bir savunma olmadığı değerlendirilerek yerinde olmayan istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiştir." şeklinde hüküm kurmuştur.

7. SONUÇ

6098 sayılı TBK'nun. 66 ncı maddesine göre; "Adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür."

TBK'nın 66 ncı maddesi gereğince adam çalıştıranın sorumlu tutulabilmesi için; zararın çalışanın hukuka aykırı eyleminden doğması ve zarar ile çalışanın eylemi arasında uygun illiyet bağının bulunması gerekmektedir.

Adam çalıştırmanın sorumluluğu kendisinin veya emrinde çalışan kişinin kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın, kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır.

Adam çalıştırılan ile zarar veren kimse/çalışan arasında bir çalıştırma/iş ilişkisi bulunması halinde, TBK'nun 66 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan zararın tazmini konusunda bir sorumluluk söz konusu olacaktır.

TBK'nun 66 ncı maddesinde düzenlenen "adam çalıştırmanın sorumluluğu" için "iş ilişkisi" ile çalıştırılanın hizmetini yerine getirirken hukuka aykırı bir eylemle üçüncü kişiye zarar vermesi gerekmektedir. İş ilişkisi kapsamında çalıştırılanın, adam çalıştırmanın/işverenin buyruğu altında olması, onun gözetiminde iş yapması, emir ve talimatıyla hareket etmesi şarttır. Bunun yanında meydana gelen zararın adam çalıştırmanın/işverenin amacı için bir işin yapıldığı sırada ortaya çıkmış olması gerekmektedir.

TBK'nun 66 ncı maddesinde ayrıca," Adam çalıştırılan, çalışanını seçerken, işiyle ilgili talimat verirken, gözetim ve denetimde bulunurken, zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse, sorumlu olmaz. Bir işletmede adam çalıştırılan, işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısıyla sebep olunan zararı gidermekle yükümlüdür. Adam çalıştırılan, ödediği tazminat için, zarar veren çalışana, ancak onun bizzat sorumlu olduğu ölçüde rücu hakkına sahiptir." düzenlemesi yer almıştır.

Adam çalıştırılan; görülecek işe uygun fikri, mesleki bilgi ve yeteneklere sahip bir çalışan seçmekle yükümlüdür.

Adam çalıştırılan, çalışanın seçiminden seçerken, işiyle ilgili talimat verirken, gözetim ve denetimde bulunurken, zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse, sorumlu olmaz. Bir işletmede adam çalıştırılan, işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısıyla sebep olunan zararı gidermekle yükümlüdür.

6098 sayılı TBK'nun 66 ncı maddesinde ayrıca adam çalıştırılanın sorumluluğu kaldırarak nitelikte bir "kurtuluş kanıtı (kurtuluş beyyinesi)" getirme olanağı tanınmıştır. Buradaki kurtuluş kanıtı niteliği itibariyle bir kusursuzluk kanıtı değil, sorumluluktan kurtulma kanıtıdır. Bu nedenle adam çalıştırılan zararın meydana gelmemesi için her türlü önlemi aldığını, objektif dikkat ve özeni göstermiş olduğunu ispat ederse sorumluluktan kurtulacaktır.

Sonuç olarak, somut uyuşmazlıklarda TBK'nun 66 ncı maddesinin uygulanması, ancak çalışanın hizmet akdi ilişkisi çerçevesinde çalıştığı, aynı Kanununun 49 uncu maddesi uyarınca haksız fiil sorumluluğunun kanıtlandığı ve kurtuluş kanıtının ortaya konulmadığı hallerde mümkün olacaktır.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

